

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47,

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Interne și externe.

Sibiu, 2 Aprilie.

În momentele cât ține un cutremur de pământ limba compasului și perde cumpetul. Ea se clatină în dreapta și în stînga și prin aceasta face imposibilă orientarea călătorului în timp de noapte sau negură, căci nu poate ști unde e nord, sud, unde e est sau vest. Cutremurul este numai o revoluțiune nădușită a pământului și tot face imposibilă orientarea. Înaintea evenimentelor mari anumite lucrări ale diplomației sînt ca și cutremurul de pământ. Și acele sguđuie opiniunea publică, așa de tare în cât orientarea este imposibilă. De aci vine că pe teritoriul politic, cât se află în regiunea cutremurului, se arată o mulțime de fenomene, care în loc să clarifice încurcă și întunecă și mai mult situațiunea.

De când a apărut fenomenul alegerilor engleze și „Berlin und Petersburg” variațiunile opiniunii publice fac confuze celelalte fenomene politice din toate părțile și pe spectatori i lasă în nedumerirea incertitudinii în-cât nu știu, ce să aștepte de aqi pe mîne.

La noi în Austro-Ungaria nu scim, stăm pe loc în ceea ce ne aflăm de mai mulți ani, nu scim de mergem spre schimbări prorocite de atâți și atâți ani. În Ungaria noastră vedem numai înclinare spre fusiuni nouă, fără de a ajunge la dênsele și fără de a ști dacă aceste ne vor aduce ameliorări sau agravări de situațiune. Vedem mai departe o clătinare în permanență între federalism și centralism dincolo de Laita, fără de a pute să încotro se va rezolva limba compasului politic. Vedem mai departe la noi o constanță, și intr'atîta eată că găsim și ceva constant, respingere a naționalităților de pe un teren pe cel altal, fără de a ști, că unde se vor opri aceste din urmă și fără de a ști, că vor veni ele și la rezoluțiunea de a se apêra cînd-va mai energic decum s'au apêrat cînd au fost respinse de pe terenul politic și de pe cel socialist, adecă cînd vor fi silite a pârăsi și teritoriul confesional și material ce le-a mai rîmas ca ultime redate. Pentrucă se pune acum în întrebare averea și autonomia confesională prin cestiunea agrarie, a libertății religioase și a căsătoriei civile. Deși ceste diu urmă se par a fi într'o perspectivă mai îndepărtată, discutiunile din dieta Ungariei cu privire la aședarea unui administrator metropolitan sêrbesc în Carloviț, ne invită la credința, că au să vină.

Nu scim dară pozitiv, ce are să ese din toate aceste încurcături interne. Ceea ce putem ști însă este, că pe cînd Germania se pregătese pentru o acțiune în afară și după cum susține încă presa noastră oficioasă, sîntem aliați Germaniei, aliatului dela nordul nemțesc nu'i vor fi togmăi benevenite incertitudinile dela noi. De aceasta însă ar fi încă să ne pese puțin, că ce place și ce nu place altora din cele ce se petrec la noi, dacă Europa s'ar afla într'o pozițiune mai linisită și n'ar fi încurcătă de planuri, care

de care mai variate. Dar cînd fiitorul premier din Englitera ca candidat de deputat ne aruncă o sumă de lucruri, cari seamănă cu invinuirii, cînd, afară de Germania abia ne rămîne undeva o rađa de rađim nu poate fi monarhia noastră nepăsătoare față cu judecata, ceși fac alții despre dênsa.

„National Zeitung” din Berlin, ca și cînd ar fi vrut să ne spună, că dacă la noi acasă stau lucrurile așa cum le cunoașce, apoi mai că Germania se mulțamește de spriginul nostru. Sau poate că ne ăice: ori limpediți lucrurile cum ne convin și noue, ori tîrgul dintre noi se strică, căci într'o afacere cum este ceea ce vrem noi se începem nu ne trebuie se aternăm balast ingreunătoriu de noi. Mai bine ne vedem singuri de neacasul nostru.

Este dar lucru firesc, că dincolo de Laita se vedem o întorsetură nouă. Care va fi întorsutura se va decide în curînd. Dela aceasta va atêrna și atitudinea celor dela putere de dincoace de Laita, și dela amîndouă pozițiunea monarhiei noastre în fața evenimentelor fiitoare.

De nu va fi favorabilă Germanilor atunci stăm înaintea unui necunoscut, care e mai reu decît o invasiune din partea vre-unei puteri din vecinătatea noastră.

Revista politică.

Sibiu, în 2 Aprilie.

Casa deputaților din Budapesta a ales president pe ministrul demisiunat, Toma Pechy, cu 172 contra 62 voturi.

La desbaterea bugetului de culte Dr. Polit s'a plîns, că ministrul de culte suprimă naționalitatea sêrbescă. Polit invinuu guvernul, că a vătămât statutul sêrbesc, denumind pe Angelici administrator metropolitan. Ministrul president Tisza și-a rezervat a reveni asupra cestiunii, cînd va răspunde la interpelațiunea lui Maximovici, și din parte, și invinuu pe conducătorii Sêrbilor de agitatori, cari seduc poporul. Militeci era în galeria casei dapațaților.

Fusiunea opozițiunii întrunite cu deputații, cari stau afară de partide, dacă putem da cređemînt ăielor, au făcut fiasco. De însemnat este, că între cauzele, cari au împedeat fusiunea „P. H.” numeră și libertatea religioasă și căsătoria civilă. Ca ocaziunea aceasta au fost puse în discuțiune și autonomiile bisericilor.

Dincolo de Laita s'a votat eri, la propunerea lui Herbst, stergerea fondului de dispozițiune cu 154 contra 152 voturi. Votarea aceasta este un vot de nelinerdere pentru ministerul Taaffe. Se va retrage Taaffe și cine îl va înlocui? Eată două întrebări, cari în momentele de față au mare însemnătate.

Camera din București a votat eri tratatul comercial cu Englitera.

Sciri din Petersburg anunță, că principele Gorciacoff este în deplină disoluțiune. Medicii se tem, că intestinele bêtânului diplomat vor înceta

de a funcționa și în 24 de oare Gorciacoff se va sfêrși. Consiliarul intim Giers este însărcinat provisoriu cu conducerea afacerilor externe.

Mai mulți eppi catolici din Franca s'au pus în fruntea luptei contra guvernului. Ei vor organiza comitete rezistente în toată țeara contra decretelor destinate de a suprima congregațiunile călugăresci nerecunoscute.

„Berlin und Petersburg.”

Cartea cea memorabilă de care am făcut amintire în revista noastră politică din nrul trecut și cărei i însușesc ăiare importantă politică a apărut acum de curînd la Dunker și Humbolt.* Cine este autorul cărții nu se știe. Cuprinsul care se ocupă în esență cu politica actuală tradează nu pe autorul muncitoriu, ci pe inspirator, care de bună samă cu inspirațiunile sale a dat și mai nainte nascere opurilor de aceeași natură, tipărite în același stabiliment din care s'a arêtat și acesta.

Opul este consacrat „raporturilor politice russo-germane”. „D. Ztg.” ăice despre autor, că e cert, că nu sînt mulți politici așa cu minte și așa deplin clari ca Bo-rusul, care a scris cartea despre care e vorba. Împregiurarea aceasta, mai departe împregiurarea, că este scrisă pe basa actelor diplomatice și în fine, că este foarte călduros recomandat de oficioasele, cari stau în relații cu cabinetul din Berlin, i imprimă timbrul oficioșității, mai că ne vine a ăice al semi-oficialității germane.

Scopul cărții se vede îndată la început din prefață, clarificarea și explicarea situațiunii politice schimbate în afacerile externe ale imperiului german dela toamna trecută încoace, care a surprins pe mulți Germani.

Opul se împarte în trei părți cardinale. Partea cea dintăiu tractează umilirile, ce le a suferit Prusia din partea Rusiei în timpul clasic al intimității rusoci-prusiane. Partea a doua se ocupă cu referențele Germaniei cătră Polonia de o parte și cătră panslavism de altă parte. A treia parte caută se nimicească credința, că Germania ar avê vre o datorință cătră Rusia pentru cele întemplate la 1870.

Nu mai decăt în partea dintăiu, din tonul cel ascuțit se vede, că împêratul Alesandru I și Nicolae I cu purtarea lor tutelară față cu regii prusiani din timpurile lor, Frederic Wilhelm III și Frederic Wilhelm IV, au fost nise amici inimici ai Germaniei. Disproporțiunea între amici este și mai nefavorabilă în timpul lui Nicolae al Rusiei și Frederic Wilhelm IV al Prusiei. Acest din urmă a voit a satisface dorințelor națiunii prusiane, dar totodată a remănê credincios și tradițiunii ce îl lega de Rusia. Incertitudinea și hesitarea, roadele intimității cu Rusia au înstrăinat poporul nemțesc de Wilhelm IV și Prusia remănê subordonată influenței rusoci. În periodul acesta, se ăice în op, a mers slăbiciunea Prusiei așa departe,

* În Lipsca.

încât era considerată de un „pașalic rusesc.” Pe urmea acestei umiliri a resărit cu toate aceste ingratiitudinea cea mai mare. Împêratul Nicolae, printr'un memorial dela 1848 provoacă pe „principele de Prusia,” împêratul Wilhelm de astădi, la rezistență înarmată contra fratelui sau regelui, dacă acest din urmă ar îndrăsi a sancționa constituțiunea. Împêratul Nicolae face principelui de Prusia și planul de acțiune. Acela se vede, că cunoscînd dispozițiunile unor generali prusiani era de părere, că principele se se pună în fruntea trupelor probate din Holstein, să se asigure de corpul I de armată din Posen și să se rađime de trupele rusoci cari i vor servi drept rezervă. Principele de Prusia a respins propunerile țarului Nicolae. Acesta s'a adresat atunci cătră generalul prusian contele Dohna. La o revistă ce făcea împêratul rusesc preste trupele sale aproape de graniță se adresă cătră generalul Dohna, care asista ca oaspe, cu cuvintele: „Dtale îți plac trupele mele? Ei bine, trupele aceste stau la dispozițiunea ta, dacă voiesci să mergi în fruntea lor contra Berlinului revoluționar?”

Autorul descrie după aceste un șir de fapte umilitoare pentru Prusia de felul celei de mai sus, bicuiesce supunerea cănească a multor conservativi prusiani și critică foarte aspru spionagiul cel unic în felul sau al unor bărbați din imediata apropiere a regelui Prusiei, prin care țarul era informat despre cele ce se întempla în giurul regelui.

În partea a doua, în care tractează tendențele panslavistice, are cestiunea polonă un loc însemnat. Observăm aci, că cestiunea aceasta e ilustrată din partea tendenței de a uni elementul polon cu cel rusesc. Tendența aceasta predominază pe unele cercuri panslavistice și polone și are scopul de a reziste elementului german, eventual de a face o agresiune contra germanismului. Greutatea de a se realiza ideea aceasta, autorul nu o află așa de mare, după cum s'ar părê la prima vedere. Contrarietățile deși au fost mari și sângeroase între elementul rusesc și cel polon, nu se poate ascunde, că există între amîndouă un punct care le unesc: ura contra germanismului. Cu toate aceste politica sentimentală a Prusiei a ajutat Rusiei în 1863 să suprimă resoala polonă. Tot ce a făcut Rusia ca respaltă pentru ajutorul acesta, se ăice în op, că a fost mai mult cu privire la ideea panslavismului decăt la o ajutorare sinceră a Prusiei respective a Germaniei.

În partea a treia cartea combate părerea, că Rusia ar fi spriginut unitatea Germaniei. Rusia a voit numai într'atîta să spriginească Germania, întru cât aceasta din urmă se fie pentru todeauna legată și silită a merge mână în mână cu Rusia. De aceea cînd a observat Rusia, că Germania a crescut mai mare de cum i convenia, s'a mahnit a fost consternată. A vîcut că perde un aliat, lacare calcula că i va ține mână liberă în Orient, însă în cele din urmă totuși a calculat, că o Germanie învrăjbită de moarte cu

Francia, înstrăinată de Anglia și pe carea Austria o privia cu neîncredere totuși va fi mai bună pentru planurile sale. Cugetând că Anglia nu se va amesteca în afacerile continentului și că Franța va avea destul de lucru cu războaiele sale, Germania va fi tocmai potrivită de a absorbi țările apusene ale Austriei, rămânând cele restrânse pe mâna panslavismului. Unii cu vedere scurtă și credeau, că aceasta este scopul final al politicii lui Bismarck. Credința aceasta care afla resunet și în Austria și pe lângă aceasta ura produsă de evenimentul dela 1866, a hotărât cercurile militare din Viena a se cugeta la o alianță. Franța cădută, privirile erau îndreptate spre Petersburg. Credința însă în o înțelegere între Germania și Rusia ținea pe Austria în rezervă față cu amândouă. Bismarck zidește podul de a apropia Austria de Germania. Podul a fost alianța triplă, Goriacciuff a creștet a trage foloase numai pentru Rusia din alianța aceasta. El voia se țină deocamdată pe Austria în șac și mai târziu în legătură cu Germania, carea nu va avea încotro decât a merge mână în mână cu Rusia, să împartă orientul Europei după plac și să întindă influența Rusiei până la Bospor. Fiind cu totul altele tendințele politice germane în orient este firesc, că s'au născut divergențele cari au produs situațiunea de față.

Opul amintese apoi de o carte care, ție, durere în Europa este necunoscută („Rosia i Jevropa“ St. Petersburg 1871) care este expresiunea celor ce se cugetă în cercurile normative din Rusia despre Europa. Prusia — ție autorul Danilewskii în cartea sa — mai are încă mult timp lipsa, cel puțin până își va întemeia unitatea sa germană a se raționa de Rusia și până atunci va trebui să lase vecinului său mână liberă în „ceștiunea slavică orientală“. Rezolvarea acestei ceștiuni după Danilewskii este legată de condițiunea prealabilă: ruperea tuturor părților de cătră Austro-Ungaria, cari sînt locuite de Slavi, Români și Maghiari și în giurul Rusiei înființarea unei federațiuni de șapte regate. Constantinopolul nu va fi capitala imperiului rusesc, va fi însă capitala „imperiului federative“, guvernate de țarul rusesc. Teritoriul capitalei acesteia va fi o parte din Rumelia, litoralul Asiei mici Bosforului și mării-marmora, precum și insula Tenedos. Un regat se va crea din Boemia, Moravia și țările slovace-unguresci, un al doilea adunând la olaltă Serbia, Croația, Istria, Dalmația, Bosnia, Erșegovina, Carniolia, Muntenegru etc. regatul Bulgariei cuprinde Macedonia și Rumelia; toate țările în care se vorbesce românește (inclusive părțile de mează și ale Transilvaniei și Bucovinei) constituie regatul român; țările grecesci regatul grecesc; coraonei unguresci, dacă se va învoi să între în federațiune i se lasă 3000 de mii pătate și 7 milioane de locuitori. Aceași soarte este rezervată Polonilor dacă locuitorii acesteia se vor decide odată pentru totdeauna a resigna dela Litvania și țările apusene rusesci etc. etc. Aceste toate, ție anonimul cărței „Berlin și Petersburg“, s'au spus în gura mare, de oarece s'a fost băgat de samă, că și guvernul rusesc prevede momentul „où la volonté de S. M. I. nous preserira une autre politique“ și fiindcă domnia părerea, că pîntenul puteri adunate germane se simte pretutindenea în flămîndările panslavismului.

Afară de cartea aceasta autorul cărței „Berlin etc.“ spre a arăta nesinceritatea Rusiei cătră Germania mai ia într'ajutoriu cinci dintre organele cele mai de frunte ale presei rusesci și le percurge mai mulți ani.

Autorul german înșiră unul după altul păcatele presei rusesci contra Germanismului cu un procuror de stat și pune alături servilismul presei germane din anii războiului 1877—78 cu care lăuda succesele rusesci.

Prin aceasta autorul se silese a șterge și cea din urmă presupunere, că Rusia ar fi fost vre-odată binevoitoarea Germaniei.

Causa că ura contra Germaniei s'a arătat așa târziu a fost, că în Rusia tot mai credeau, că Germania va trece cu vederea preste termenul, care țermuria rămânerea trupelor rusesci în Bulgaria, că Austria va da de greutate nelvinse în Bosnia. Imposibilitatea însă de a merge mai departe Germania mână în mână cu Rusia exista de mult.

Se poate că acest extras se nu facă impresiunea, ce o face opul din ceștiune însuși. Dacă combinăm cuprinsul opului cu naturelul cancelarului german, nu putem vedea într'ensul decât un ultimăt prealabil dat Rusiei pe calea presei. Ultimatul cel adevărat are să vină. Acesta ar lipsi numai, dacă Rusia ar preveni pe cale diplomatică și ar îndeplini pretenșiunile Germaniei. Aceasta nu e însă de creștet și așa nu rămâne altoeva decât conflictul. Pacea trâmăbită are picioare de lut. O petricică neînsenănată o poate imprăscia, ca să facă loc unei versări de sânge epocale între două rase mari europene.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Vêrd, 25 Martie. Toată facerea de bine merită recunoașcere și grațitudine cu reverința împreună cătră binefăcătorii. Din acest motiv simțindu-mă mișcat și eu, nu pot trece cu tăcerea, ca să nu amintesc o binefacție, și o bucurie ce a surprins în 23 Martie a. c. pe 7 familii din comuna Vêrd, cari în eara trecută a pătimit rēu prin înundarea apei, și adevă: Măritul comitet central pentru ajutoarea înundaților din Sibiu, înformându-se despre starea cea critică a acelor păgubiți, a binevoit a distribui din ajutoarele încurse spre acest scop 193 fl. v. a. care s'a împărțit prin d-l pretor cercual dela Agnita între cele 7 familii, și adevă: la 4 Români și 3 Sasi. Cesti din urmă cu atăta fură mai tare surprinși, căci ei nu visară ca din ajutoare încurse mai cu samă din România dela frați de-ai noștrii să se împărțasească și ei ca străini.

Se vêd conșinși, că Românul — după principul Evangheliei — iubesc pe deaproapele lui, împlinind legea. Și ca ceea ce vrea să i se facă lui — face și el altora. — Promit și ei dîcînd că e bine să ne ajutam unii pe alții ca frați, și ca aceia, pe care ne-au aruncat ca se traim la olaltă, în toate greutățile, la bine și la rēu să se observe acest principiu.

Deci mult on. d-le redactor! Deși învătura Măntuitorului Christos este ca să nu știe stănga lucrul dreptei — deși modestia acelor binefăcători, cari au contribuit spre acest scop, nu dorrește a li se trimbița fața creștinească și morală, eu totuși 'mi iau libertate ca și cei doi orbi din Evangelie, căroră le dăruise Iisus vederea și i oprise, ca nimeni să nu spună — și totuși l'au vestit pre dēnsul în tot pământul acela.

Așa nici eu nu mă pot reține, a nu aduce în numele celor 7 familii, cari au primit deșpagăbire — aceasta mulțămîta publică tuturor binefăcătorilor ce au contribuit, și măritul comitet central, care a distribuit aceste ajutoare — rogându-vă a o primi în foaia prețuitorii nostru „Telegraf“. Nu sîntem în stare, ca mulțămîta noastră s'o împlinim altfelui,

dar se știe, că este alt loc, unde faptele cele bune ale fie-căruia sînt scrise cu litere neperitoare, și unde se va respăli fie-căruia însutit.

Proiect de lege despre instrucțiunea în gimnasil și în școlile reale.

(Incheiere).

§. 78. Din punctul de vedere al exercitării dreptului de inspecțiune supremă ministrul de culte și instrucțiune poate dispune ca inspectorii supremi ai cercurilor școlastice să cerceteze în toată vremea școlare de mijloc susținute de confesii, jurisdicțiuni, comune, societăți și privați, să asiste la esamenul lor publice și să procure cunoștința directă despre organizațiunea, adjuștarea, ordinea în acele școlile și despre rezultatele instrucțiunii lor.

§. 79. În deosebi relativ la esamenul de maturitate, care trebuie ținute în fie care școală publică de mijloc de 8 clase pe fie care an

a) se va aplica în școlile publice de mijloc susținute de jurisdicțiuni, comune, societăți și privați secțiunea IV a legii de față (§§. 58—61) în tot cuprinsul său;

b) în școlile de mijloc publice susținute de confesii, presidiul la esamenul de maturitate i se cuvine celui însărcinat de autoritatea confesională; dar ministrul de culte și instrucțiune se va reprezenta din cas în cas sau prin persoana inspectorului suprem al cercurilor școlastice sau prin a altui bărbat de specialitate delegat de acesta, pentru a și procura cunoștința directă despre curgerea esamenului de maturitate conform prescripțiilor. Spre acest scop timpul, în care se vor țină esamenul de maturitate, trebuie aretat totdeauna mai înainte și de timpuriu.

Instrucțiunea pentru esamenul o edau autoritățile supreme confesionale inșele, dar sînt îndatorate, a o subterne ministrului de culte și instrucțiune, pentru a se controla, dacă calificațiunea cerută la esamenul de maturitate nu este mai mică decât în institutiunile de stat de același rang ce stau sub conducerea statului.

Dintr'altel §§. 58—61, cari tractează despre esamenul de maturitate, vor fi de aplicat și aici.

§. 80. După ce autoritățile, cari posed un institut de calificare pentru învățorii și o comisiune de esaminare pentru învățorii, vor areta dintru început ținerea esamenelor pentru învățorii, ministrul de culte și instrucțiune va asista și la aceste esamenul, sau în persoana inspectorilor supremi ai cercurilor școlastice sau a altor bărbați de specialitate delegați de dēnsul și va controla decursul legal al acestor esamenul și al calificării învățorilor.

§. 81. Dacă vre o vête de învățămînt sau un manual, întrebunțat într'o școală de mijloc, cuprinde învățături contrare constituțiunii sau legii, ministrul de culte și instrucțiune are dreptul și datorița a o pri întrebunțarea de atari cărți, la cas de lipsă a confisca prin organele autorității de stat toate esemplarele, car în casuri grave a introduce contra autorului și contra celor ce folosesc asemenea carte, cercetarea și procedura penală pe calea ordinară legală.

§. 82. Dacă guvernul ar primi încunoștințări despre defecte morale sau despre o direcțiune contrară statului ivită într'una din școlile de mijloc și dacă nu s'ar pută esopera sanarea radicală a acelor prin autoritățile școlastice competente, ministrul de culte și instrucțiune are dreptul și datorița, a cere după ce va face cercetarea prin organele sale ordinare sau prin altele delegate anumit spre acest scop, să se îndepărteze din școală respectivă indiviții vinovați, a introduce contra acestora, într'acel faptă lor poate servi de substrat pentru legea penală, pe calea ordinară legală procedura penală, ba a propune Majestății Sale chiar și închiderea provisoră sau definitivă a școlii, dacă reul nu se poate delătura prin îndepărtarea singuraciilor.

Averea unei școlae, asupra căreia s'a decis închiderea provisoră, rămâne sub ad-

ministrarea autorității confesionale sau jurisdicțiune respective și venitele ei se vor capitaliza până ce se vor delătura radical retele observate și până ce se va permite redeschiderea școlii în urma unei propuneri ce se va face Majestății Sale.

De averea și fundațiunile unei școlae închise definitiv dispune — dacă fundatorul sau succesorul său legitim nu a dispus nimic pentru cazul de închidere a școlii — Majestatea Sa, după ce se va asculta mai întâiu autoritatea confesională sau jurisdicțională respectivă, la propunerea ministrului de culte și instrucțiune și cu privire la art. de lege XXIII din 1790/1, în folosul scopurilor de instrucțiune ale aceluiași confesii sau jurisdicțiuni.

§. 83. Constatându-se din conspectele anuale despre averea și fundațiunile școlare, că oare care fundațiune se află în pericol, ministrul de culte și instrucțiune va îndruma autoritatea confesională respectivă, să se îngrijească de asigurarea fundațiunii, ear dacă administrațiunea va fi defectuoasă să facă pașii legali de lipsă.

§. 84. Dacă vre o școală de mijloc publică ce se află sub dispunerea și conducerea imediată a statului nu va corespunde în genere cererilor acestor legi, ministrul de culte și instrucțiune va avea dreptul, a admona autoritatea supremă a școlii respective de trei ori, în intervale cel puțin de câte o jumătate de an și (dacă nu va corespunde) a detrage școlii dreptul de publicitate.

Cu asemenea admonări se poate face începutul numai după ce vor fi trecut doi ani dela inactivarea legii de față.

Institutiunile de învățămînt despoiate de dreptul de publicitate întră în categoria institutiunilor private și vin sub dispozițiunile statuite pentru școlile private în secțiunea VI a legii de față.

§. 85. Dacă vre o jurisdicțiune, comună, societate sau un privat, folosindu-se de dreptul cel dă §. 62 al legii presente voiesce să înființeze o școală de mijloc nouă și să i acuire dreptul de publicitate, ea (sau el) va avea să arete înainte de a se deschide institutul de învățămînt, ce voiesce a l'înființa, această intențiune ministrului de culte și instrucțiune subterne în același timp statutul de organizațiune și planul de învățămînt al școlii, de asemenea și conspectul despre puterile de învățămînt.

Școlae și va primi dreptul de publicitate numai prin resoluțiunea emisă de ministrul.

Și confesiunile sînt îndatorate, a arăta dintru început intențiunea lor, de a înființa o școală de mijloc, avînd a subterne în același timp planul de învățămînt al institutiunii și conspectul despre puterile de învățămînt.

§. 86. Confesiunile, jurisdicțiunile, comunele, societățile și particularii pot să înființeze și susțină gimnasil și școlile reale cu caracter privat și institute de educațiune private împreunate cu asemenea cursuri de învățămînt, dacă vor încredința cu conducerea imediată și cu direcțiunea asupra lor pe un atare individ, care e profesor calificat prin diplomă pentru cursul, ce se va deschide, sau și-a câștigat recunoștință generală pe acest teren prin activitatea sa, care e cunoscută și guvernului.

§. 86. Din legea de față are valoare și pentru aceste institute private.

§. 87. Înființarea intenționată a unui institut de educațiune privat sau a unui institut de învățămînt, este îndatorat proprietariului institutiunii, a o arăta prelungă un conspect despre organizațiunea institutiunii, cu planul de învățămînt și puterile de învățămînt, ce vor conlucra într'ensul, cel puțin cu 30 zile înainte de deschiderea autorității comunale și prin inspectorul suprem, care funcționează în acel cerc școlastic, ministrului.

§. 88. Relativ la localitățile de instrucțiune și la numarul elevilor, care trebuie instruiți într'o clasă, sînt valabili și pentru institutele private §§. 34. 35 și 57 din legea de față.

§. 89. Ori și căru institut privat i se poate da dreptul de publicitate, dacă corespunde în privința organizațiunii, adjuștării numerului și calificațiunii învățorilor.

plicați, la recerșile cuprinse în secțiunea a V. a legii de față.

Dovedindu-se aceasta ministrul de culte și instrucțiune i dă dreptul de publicitate și prin aceasta institutul vine sub dispozițiunile secțiunii precedente.

§. 90. Dacă într'un institut de învățământ nu se vor urma dispozițiunile legii de față sau dacă guvernul va primi scire despre defecte morale sau tendințe contrare statului, guvernul va pute ordina o cercetare și în conformitate cu rezultatul acestei cercetări, va pute să închidă institutul respectiv; ba în cazuri excepționale poate sista educațiunea și instrucțiunea chiar și înainte de a se termina cercetarea.

§. 91. Dar guvernul pentru instrucțiunea publică poate să dea un ajutoriu moral și material la astfel de școli medii deosebit necesare și eminente, dacă ele corespund postulatului cuprins în §. 89.

§. 92. Tuturor părinților și tutorilor le stă ce e drept în voie a și instrua copii și curanții lor într'un institut privat sau acasă, dar elevii instruiți în modul acesta pot să și câștige un testimoniu valid, care să îndreptățiască a fi primiți în ori ce institut de învățământ public, numai așa, dacă vor depune un esamen la încheierea fie căruia un școlastic într'o școală de mijloc publică.

În mod excepțional ministrul de culte și instrucțiune poate da încuviințarea, ca în termen de un an să se depună un esamen din mai multe clase.

§. 93. Ministrul de culte și instrucțiune va face tot la trei ani despre instrucțiunea în școlile de mijloc un raport parlamentului, și articolul de lege XXXVII: 1868 §. 148 se modifică în înțelesul acesta.

§. 94. Cu executarea acestei legi se încredințează ministrul de culte și instrucțiune și cu privire la cele cuprinse în §. 33 în același timp ministrul pentru apărarea țării.

Varietăți.

† (George Câmpean), prea demnul episcop al sântei biserici gr. or. din suburbiul Iosefin, proprietariu și econom, în etate de 55 ani, a adormit în domnul astăzi în 1/13 Aprilie, la 10 1/2 oare a. m. după un morb îndelungat. Remășițele pământescii ale repausatului se vor așeza spre vecinică odihnă în 3/15 Aprilie la 3 oare d. a. din casa proprie strada lui Gerlitz Nr. 6. în cimitirul bisericii gr. or. din Sibiu, suburbiul Iosefin.

Cu inima înfrântă de durere se aduce aceasta la cunoștința consăngeniilor și amicilor.

Sibiu, 1/13 Aprilie 1880.

(Urmează subscrierile jeltitorilor).

* (Frăția întru dreptate) este numele organului macedo-român dat de d. V. A. Urechie. Această foaie are să fie „Gazeta Românilor de peste Balcani”, și va eși odată pe săptămână. Drept motto organul poartă: „Pace cu toți concuitorilor pe calea respectării dreptăților reciproce” în dreapta; iar în stânga: „Lumină. Naționalitate. Legalitate.” Foaia se publică în dialectul Macedo-Român, și în limba greacă.

* (Oase antidiuviane) s'au aflat la așezarea unui fundament în Mehădia într'o peșteră necunoscută până acum de circa 150 stângini.

* (Earnă repetită). Din Nordul Scotiei se scrie, că pe acolo a nins în zilele aceste. Zapada în unele locuri e de 3 policari de groasă.

* (Defraudățiune). Tribunalul din Lemberg a condamnat pe Iaworowski cancelariul consistoriului metropolitan greco-catolic la 2 ani închisoare pentru defraudarea sumei de 10.000 fl. v. a. din fondul metropolitan încredințat lui spre administrare.

* (Un ordin nou). Jurnalul „Word” din Londra spune, că regina Victoria cu prilegiul serbării aniversării suzei sale pe tron va înființa

un nou ordin numit benenemerent imperial, menit numai pentru civilii.

* (Calea ferată pe Vesuviu). Cu 28 Martie, s'a deschis comunicația prin cale ferată cu vârful acestui munte de foc. Construcția ei este aceea, care se numește calea ferată cu sârmă, adică vagoanele sunt trase la deal prin ajutorul sârmei. Pe această cale poate să se urce cine-va ași până la craterul muntelui la o înălțime de 3800 picioare d'asupra golfului dela Neapole. Gara se află pe un platou, de un suiz de 40—50 grade; așa dar amândouă vagoanele se mișcă aproscimativ în jumătatea unui unghi drept. Fiecare din ele circulează pe o cale de lemn. Vagoanele poartă numele de Vesuv și Etna. Ele cuprind câte două despărțiri pentru câte șase persoane. Fiecare vagon are, — după cum este obiceiul la acest sistem, — calea sa separată, și pe când unul se urcă în sus, celalalt se coboară în jos. Percurșorul nu durează mai mult, de cât 7—8 minute, până ce va pute porni un tren spre crater.

Printr'un zid construit din lavă, s'a încercat de a se asigura calea contra erupțiunilor mai slabe ale Vesuviului, construind-o acolo unde este mai puțin pericol. — Se înțelege, că toate aceste nu vor oferi de cât o apărare neînsemnată, căci dacă Vesuviul ar începe să arunce foc cu puțină furie numai, așa cale va fi nimicată îndată.

Deacum înainte, în ori ce cas, poate cineva să ajungă la marginea craterului cu toată comoditatea. Gara este provăguită cu tot confortul, având o cafea și o restaurație în stilul pompeian, precum și o terasă de unde se văd frumoasele părți ale Neapolei.

* (Diamanți și cartofi) sunt în America articlii cei mai deși, după care umblă oameii neîntrerupt. Cu acesti articlii fac Americanii cel mai mult negoț. De curând a cumperat un neguțator un complex de pământuri, unde se scobesc meru după diamanți și se seamănă cartofi, cari se vând cu 6 punți sterline sacul. Acolo așa dară se plătesce, a sēmăna cartofi. —

* (Cât costă o deputăție în parlamentul englez.) Actualmente, când cu ocazia alegerilor pentru parlament toată Anglterra se află într'o febră, este foarte interesant a se ști, cât costă un loc în Camera engleză. D. L. Omptedo dă mai multe deslușiri în această privință într'un diar din Londra. El scrie: Camera de jos a Anglterrei este compusă de 652 membri. La ultimele alegeri din anul 1874 au fost necontestate 186, iar contestate 466 de alegeri. Candidații propuși au fost 1081. Fiecare candidat este îndăforat a trimite Camerei după săvârșirea alegerii o listă de toate cheltue făcute în timpul elecțiunii. Membrii aleși adevărează aceste liste printr'un jurământ în urma intrării lor în Cameră. Scopul acestei măsuri este de-a împiedeca acele cheltuieli, cari sunt menite pentru a corupe sau a influența direct pe alegători.

Toate cheltue făcute cu ocazia alegerilor din anul 1874 se urcă la 26,250,000 franci. Cei 429 candidați căduți au lichidat 10,250,000 fr. Cei 652 candidați bine aleși se împart în 350 conservatori, cheltuind un pește alta în termen de mijloc, câte 27,200 franci de om; 250 liberali, cheltuind câte 23,100 fr. de om; și 52 naționaliști irlandezi (home-rulers) cheltuind câte 5,350 franci.

Dintre candidații căduți, au plătit 161 conservatori câte 26,650 fr. 254 liberali câte 13,000 fr. 14 naționaliști irlandezi câte 4800 franci. Adunând pe toți candidații după par-

tide, au plătit: 510 conservatori 13,801,375 franci: 504 liberali 11,967,500 franci: 66 naționaliști irlandezi 406,250 franci.

Alegerile necontestate prin provincie au costat, una peste alta în termen de mijloc, pe fie-care candidat câte 8,250 franci. — Cea mai mare cheltuială au făcut-o patru candidați din districtul electoral Cortu Durham, pentru două locuri de deputați. Câteși patru au cheltuit 705,050 franci. La Londra s'au propus șase candidați pentru patru locuri, cheltuind 264,250 franci etc.

După cum se vede, ca să devină cineva membru al parlamentului englez, trebuie să cheltuiască foarte mult, cu toate că de la 1831 alegeții s'au eștinit. — Acuma durează o alegere districtuală două zile, pe când mai nainte dura două săptămâni. În timpii de atunci fie-care candidat deschidea câte un „Public-House” (casă publică), în care și adăpostia pe alegătorii lui, dându-le pe lângă casă și masă, și bani de transport și alte cheltuieli.

O alegere neuitată în analele parlamentului a avut loc în anul 1826 la Northumberland. Atunci fie-care din cei patru candidați (cei mai bogăți proprietari) a cheltuit de la un milion până la 1,700,000 franci. O altă alegere interesantă s'a făcut la West Riding de la Yorkshire, lupta fiind între două din cele mai mari familii magnate. Candidați erau: Lordul Milton și Lordul Harnwod. Familia celui dintâi, care a eșit biruitoare a cheltuit 2,500,000 fr. Cea dea doua cam tot atât, pentru căderele candidatului ei. Și apoi se nu dăcă cineva, că Anglterra este țeara escențicităților!

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 14 Aprilie n. „Politische Correspondenz” comunică din Constantinopole: Majoritatea ambasadorilor este deja inpuțernicită, a ratifica transacția turcească-muntegreacă.

Madrid, 14 Aprilie n. Astăzi s'a executat sentența de moarte în contra lui Otero, atentatorul regelui; Otero n'a făcut nici o mărturisire.

Paris, 14 Aprilie n. Freycinet a adresat către reprezentanții Franceiei un cerculariu cu un *exposé* retrospectiv despre politica Franceiei în toate cestiunile esterne dela denumirea ministeriului Freycinet încoace. O epistolă a archiepiscopului din Paris către guvern sfârșese cu rugarea, de a se retrage decretul din 29 Martie n., pentru că executarea lor ar pute provoca conflicte dureroase între lege și conștiință și o perioadă de tulburări interne, ale căror sfârșit nu s'ar pute vedea.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Biblia și Natura.

(Încercări după raportul între Biblie și Natură).

(Urmare).

IV.

Până sântem securi și convingși, că Dșeu este tot-dea-una cu noi, și până când avem firma convingere, că biserica creștină este zidită pe temelie neclătite, nu avem să ne temem, că învățăturile ei nu vor pute sta față cu principiile gigantilor în științele naturale. La o luptă cu naturalistii nu vor părăsi teologii, având până acum tot temelul a susține,

că ei pot trăi în pace unii cu alții. Noțiunile teologice despre creațiune nu le pot conturba naturalistii, și aceasta o mărturisesc ei înșiși.

Din punct de vedere al științelor naturale nu se poate imputa teologului nici decât, când învață: că lumea visibilă nu este din eternitate, ci și-a luat începutul în urma voinței lui Dșeu.

Cu drept cuvânt dăce Kurtz în privința aceasta: „se înșală chiar pe sine naturalistul, dacă și închipsește sau dacă vrea pe altul a face să creadă, că rezultatele scrutații lui empirice, l'ar fi adus acolo, să tăgăduiască învătura biblică despre crearea lumii. Nu empiria poartă vină la aceasta, ci numai speculațiunea lui.”

Dacă astronomul Lalande mărturisese, că a scrutat tot cerul și n'a aflat pe Dșeu, atunci trebuie să dăce, că nu astronomia, ci însuși este de vină că nu l'a aflat. „Astronomia dăce Kurtz” poate crede, că prin analogie va chiarifica formarea și dezvoltarea corpurilor universului, cari sânt obiectul observațiilor — așa precum sânt acum nu va cuteza nici când a oțări, dacă materia și forța primitivă, din și prin carea s'a format corpurile, a fost din vecie, ori s'a creat în decursul timpului sau se decidă dacă ambele au conlucrat la formarea corpurilor, sau în urma unei voințe personale mai înalte.”

La tot cazul poate să vină în ispită naturalistul ca în cercetarea cauzelor și tractarea lor se peardă din vedere ultima și cea mai înaltă. Asemenea anatomistul poate să vină în pericol a disprețui sufletul în cercetarea organismului omenesc. Dacă naturalistul tăgăduiesce revelațiunea și anatomistul devine materialist, în atare ca nu știința lor li conduce la aceasta, ci speculațiunea lor falsă pe alte terenuri; și dacă ei și susțin erorile filos. cu provocare la scrutații lor în natură, aceasta atât însoamează, ca și când cei ce neagă minunile și profețiile, s'ar provoca la aceea, că ei dubitează auctoritatea cărților publice. Foarte nimerit dăce Deitinger³⁾ în altă privință: „Dacă știința pășese ca disprețuitoare și inimică religiunii, atunci aceasta nu se întâmpla, că doară știința și religiunea n'ar pot trăi în armonie, ci pentru aceea, că sau un scăpat ambele dela adevăratele lor principii, sau pentru aceea, că încă n'au ajuns la cunoștința și criteriul lor. Este o eroare încă și mai mare în care se încurcă timpul nostru creștend oameii în o absolută neimpăcare a religiunii cu știința. Cel ce dăce: ca să credă trebuie să renunțuie la credință, unul ca acela are idei chiar așa de false despre credință, ca și despre știință. Contrațică știința religiunii, aceasta se întâmplă nu pentru temeinicitatea științifică, din contră pentru lipsa ei. Nu știința este în luptă cu religiunea, din contră necștiința și ignoranța.”

Aceasta se poate aplica și are valoare și față cu științele naturale. Cercetarea noastră ne va convinge încât pot spera, că nu numai noțiunea creațiunii, ci totul ce ne învață biblia și istoria primitivă a oameii sunt în dreptul lor, de a nu fi atacate de rezultatele științelor naturale.

Înainte de a proba cu însuși cuvintele bărbatilor de știință, că știința și credința nu sânt antiteze, premit, că atât învățatul cât și credinciosul pot fi întruniți în una și aceeași persoană. Experiența nu a ratată aceasta nu numai în timpurile vechi, ci chiar în timpul mai nou, între reprezentanții tuturor direcțiunilor științifice și confesiunilor. Și acum să vin la obiect!

Franciscanul Roger Baco în

1) l. c. p. 12.

2) l. c. p. 298.

3) l. c. 53—54.

veacul al XIII-lea poate cel mai însemnat reprezentant al științelor naturale din evul mediu, a fost la tot cazul ca om învățat și creștin credincios, — ceea ce se poate vedea nu numai din sistemul lui teologic, ci mai vârtos din sistemul lui filosofic și totuși n'a putut dovedi, că ceea ce a înfruntat în persoana lui: știința și credința, ar fi contrațicieri.

Nu mai puțin însemnat în această privință este Francisc Bacon de Verulam din veacul al XVI-lea. El ne spune apriat, că studiul naturii nici decât nu l-a făcut necredincios, și ne spune⁴⁾ împede ca lumina soarelui, că a te ocupa superficial cu științele naturale, ori cu filosofia înseamnă atâta cât a fi condus la atheism; un studiu profund în acele te conduce și readuce la adevărata religie. Așa dară până când pricepera omul rămâne numai pe lângă cauzele mijlocii, nu va pute să se desbrace de atheism; în dată ce cunoaște cauzele în legătura și integritatea lor, se vede constrins omul a și lua refugiu la divinitatea și providența divină. A și pută dice, că mulți fac numai paradă cu atheismul. Atheiștii ce e drept nu încetează a și câștiga adoratori și aceasta numai pentru că voiesc a se întări de nou, fiind odată discreditati. „In Ddeu nu cred numai aceia, cari au interes a nu fi Ddeu” astfel încheie Baco observațiunile lui în această privință și nimic mai adevărat decât aceasta.⁵⁾

Acum s' trece la cei trei părinți ai astronomiei mai nouă: Copernic, Newton și Kepler. Toată lumea știe despre ei că, ca bărbați învățați au fost totodată creștini cu multă pietate și credință și aceasta o dovedesc unul fie-care în sistemele lor astronomice.

Cumcă Copernic a avut o conștiință biblică și teologică se vede în stăvirea sistemului său astronomic și din acea împregiurare, că opul astronomic l'a dedicat bisericii pe timpul stăpânirii Papei de atunci Paul al III-lea.⁶⁾

Despre Newton este cunoscut, că pre lângă studii matematice și astronomice s'a ocupat încă cu studii esigetice. Credința și convingerea lui biblică și teologică o vestesc următoarele cuvinte cu privire la profetul Daniil: „avem acum pre Moise, profeti, apostoli, ba chiar cuvintele lui Christos. De nu am fi îndotorați a și asculta, chiar așa de puțin am fi de escusat ca Iudeii, pentru că crede în profeti este caracteristica adevăratei biserici... Stima și demnitatea profesorilor, a lui Moise și a Apostolilor este divină.”⁷⁾

Simpțentul religios și de pietate a lui Kepler îl pot caracteriza de ajuns următoarele cuvinte, cu cari și încheie opul astronomic: „Nu mi rămâne alta, decât să ridic ochii și mâinile de pre tabla demonstrațiilor la ceru, și să rog pre tatăl luminei cu pietate și umilință. O tu! care prin lumina naturii stărnești în noi dorul după lumina grației și prin aceasta ne transpui în lumina gloriei. Îți mulțămesc Ție Doamne și creatorule, că sufletul meu s'a umplut de bucurie pentru creaținea Ta și lucrul mâinilor Tale m'a încântat! Eată am finit opul chemării mele în urma darului bogat, ce mi l'ai dat. Am descoperit oamenilor cât de mărite sânt lucrurile Tale. Sufletul meu nusesce a fi-

losofa adevărat încât este cu puțință, și dacă am produs ceva nedemn de tine, luminează mi mintea ca să îndrept! Dacă n'ar fi sumeșit frumșea lucrurilor Tale, sau dacă am căutat mărirea mea înainte oamenilor prin alcătuirea opului meu, merit gloriei Tale. In fine îndurate de mine ca opul acesta să fie spre lauda Ta și mântuirea sufletelor și nici decât spre stricăciune.”⁸⁾

Cine poate fi nemișcat și nepetrus de atare simțent religios și cine s' nu fie însuflețit de spiritul ce zace în cuvintele lui Kepler?! Lalande a scrutat cerul și dice, că n'a aflat pre Ddeu. Astronomul Kepler încă a scrutat cerul și a aflat pre Ddeu și încă pre Ddeul cel adevărat, pre Ddeul luminei, grației și gloriei!

Despre Galilei nu mai este îndoială, că până la sfârșitul vieții ca om învățat a fost totodată și creștin adevărat și convicțiunile lui în științele naturale nu numai că nu l'a nimicic credința creștină, ci din contră l'a înălțat pre un nivel demn numai de densus. Cu mult mai necredincioasă a fost curia romană, când l'a condamnat pentru convingerile lui teinice.⁹⁾

Euler, unul din cei mai mari matematici ai veacului trecut, scrie în opul lui intitulat: *salvarea revelației contra imputărilor etc.* următoarele cuvinte din cari se poate vedea pre lângă știință, simțul și convingerea lui religioasă: „făcu cu greutate și contrațicierile, ce le află liberalii în scriptură se poate observa, că nu există nici o știință pozitivă, cărei să nu i se poată face imputări încă și mai mari. Pentru ce dară să se nimicească valoarea scrierilor prin atari imputări? Geometria este aceea știință, care nu primește nimic ce nu se poate deduce chiar din cele dintâru aksiome ale conștiinței noastre și totuși sânt oameni, cari susțin, că nimic nu este mai nesigur ca geometria și încă oameni, cari se bucură de un renume bun. Contrațicierile din scriptură sânt numai la părere și rezolvirea lor nu cere osteneală, ba încă mai puțin osteneală de cum cere liberalii.”

(Va urma.)

⁸⁾ Raumer Kreuzzuge II p. 43—45.
⁹⁾ T. Ceonța, instrucțiunea intuitivă IV în „Biserica și școala” Nr. 13 1878. Cu privire la Galilei ar fi de dīs mai multe, însă din mai multe considerațiuni cu privire la biser. rom. cath. și ca să se nu revoc rane nouă în inimile celor ce sânt pentru Galilei, tac îndigând numai la Th. H. Martin, Galilei Par. 1868.

Lista Nr. 14

a contribuțiilor încurse la comitetul subsemnat în folosul inundațiilor.*)

- Transportul totalului din Lista Nr. 13 publicată în Nr. 39 a. c. al „Telegrafului roman” . . . fl. 2448.85
- Dela comitetul reuniunii române de cântări din Sibiu ca venit jumătate al petrecerei cu danș din 13 Martie a. c. . . . . fl. 45.—
- Prin dl Romul de Crainic paroch în Dobra ca rezultat al unei colecte în parochia Dobra fl. 12.50
- Prin dl Desideriu Borbola advocat în Lipova dela următorii: Desideriu Borbola 2 fl., D. Cismaș 1 fl., D. P. Simon 1 fl., A. Ciordan 1 fl., T. Tațoi 20 cr., I. Marcoviciu 50 cr., Gr. Lazaroviciu 50 cr., B. Singer 50 cr., Laz. Cicei 1 fl., M. Gross 20 cr., S. Messer 20 cr., I. Glatz 20 cr., E. Lazar 50 cr., G. Fagarasiu 2 fl., Rozinsky G. 1 fl., L. Panaioț 1 fl., A. Magyics 50 cr., M. Sandor 1 fl., M. Weiss 30

^{*)} Culiștile sumelor trimise la acest comitet vor urma prin publicare în jiarlele de aici „Telegraful Roman” și „Observatorul”. La cerere însă sumele se vor cuita și separat.

- cr., Dr. A. Weiss 30 cr., Ig. Lederman 20 cr., G. Borna 50 cr., A. Folcz 20 cr., K. Kris 50 cr., I. Raț 1 fl., M. Haszler 1 fl., E. Coraciuiu 50 cr., G. Dello 50 cr., I. Nagy 1 fl., N. Șerban 1 fl., N. N. 30 cr., Dr. Wannar et Gusti 1 fl., D. Onu 30 cr., G. Iancoviciu 50 cr., F. Ringeis 50 cr., I. Nedelcu 10 cr. Suma . . . . . fl. 24.—

- Prin aceiași dela dd. I. Tuducescu 1 fl., Cr. Ghinchiciu 1 fl., A. Daliciu 30 cr., I. Ardelean 50 cr., C. Crăciun 50 cr., G. Matei 2 fl., I. Micu 30 cr., N. Capruncan 30 cr., V. Muntean 1 fl., N. Muntean 1 fl., M. Muntean 50 cr., R. Bichieanu 30 cr., A. Popoviciu 20 cr., Fl. Bugi 30 cr., Sima Mircu 10 cr., D. Muntean 30 cr., N. Rotariu 40 cr., T. Muntean 20 cr., N. Rosiu 10 cr., D. Cismaș 50 cr., St. Dragea 1 fl., I. Vucalescu 50 cr., E. Suci 50 cr., scolarii din clasa mare 40 cr. Suma . . . . . fl. 1320

- Prin aceiași dela dd. I. Schauer 50 cr., A. Micu 1 fl., S. Martinoviciu 30 cr., A. Folcz 20 cr., D. Klaubez 20 cr., Graef Barlint 20 cr., I. Lăderman 20 cr., N. Niederlander 20 cr., N. Miloș 50 cr., S. Micu 50 cr., B. Weizsin 1 fl., M. Temmer 50 cr., L. Braun 1 fl., F. Patruban 20 cr., N. Iellinek 30 cr., frații Singer 20 cr., I. Gross 50 cr., N. Chern 50 cr., Hirschmann 60 cr., B. S. 1 fl., G. Misiu 1 fl., A. Weiss 50 cr. Suma . . . . . fl. 1110

- Prin aceiași dela dd. Mihai Vasiciu 40 cr., T. Georgieviciu 20 cr., C. Popoviciu 50 cr., D. Istvan 20 cr., St. Hodejen 30 cr., A. Popoviciu 20 cr. Suma fl. 1.80
- Total cu țina de astăzi . . . fl. 2556.45
- Sibiu, 13 Aprilie n. 1880.

Comitetul central pentru ajutorarea inundațiilor.

Bursa de Viena și Pesta

din 13 Aprilie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	106.45	106.55
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	83.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	99.10	99.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	86.30	86.75
Împrumutul drumurilor de fer ung. Obligățiun. ung. de rescumpărarea sântmentului	126.75	126.50
Obligățiun. ung. cu clausulă de sorțire	92.50	92.50
Obligățiun. urbariale temesiane	—	91.25
Obligățiun. urb. temes. cu clausulă de sorțire	91.50	91.50
Obligățiun. urbariale transivane	—	90.75
Obligățiun. urbariale croato-slavonice	92.25	91.75
Obligățiun. ung. de rescumpărarea (celei de vin	93.—	—
Datorie de stat austriacă în hârtie	92.—	92.75
Datorie de stat în argint	73.50	73.25
Renta de stat austriacă	74.20	74.10
Sorți de stat dela 1860	89.25	89.90
Aceiuni de bancă austro-ung.	130.25	130.—
Aceiuni de bancă de credit ung.	840.—	840.—
Aceiuni de credit aust.	287.90	289.—
Sorți unguresci cu premii	273.—	274.50
Argint	114.7 1/2	—
Galbin	5.58	5.54
Napoleon	9.45 1/2	9.45
100 marce nemșeci	58.45	58.40
Londra (pe polia de trei luni)	118.55	118.60

Economico.

Făgăraș, 6 Aprilie n. Pro hectolitru Grâu fl. 9.50—10; grâu scăreț fl. 8—9; scăreț fl. 5.50—5.80; orz fl. 4.20—4.50; ovăș fl. 2.90—3.20; cucuruz fl. 4.80—5.10; mălaiu fl. —; Sămânță de căneapă fl. 8—9; mazere fl. —; linte fl. —; fasole fl. 5—6 crumpene fl. 1.50—2.10; pro 100 chilo: Slănină fl. 60—74; sū brut fl. —; sū de lumină fl. 38—; unsoara fl. —65; căneapă fl. —; sēmēnța de in fl. —; săpun fl. —; fână fl. 2.40—2.80; spirit pro grad 10 1/2 — cr. pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de vițel 36 — cr.; carne de porc 44 — cr.; carne de miel (un miel întreg) fl. 2—; Tergul de ași în bine cercetat.

Brasov, 9 Aprilie n. Pro hectolitru Grâu fl. 8.—9.40; Grâu scăreț fl. 5.50; Scăreț fl. 4.60

5—60; Orz fl. 4.30—4.60; Ovăș fl. 3.20—3.10; Cucuruz fl. 5.20; Mălaiu fl. 6.70; Mazere fl. 7.70; Linte fl. —9.20; Fasole fl. 6.60 Sămânță de in fl. 10.50 Sēmēnță de căneapă fl. 5.56—Cartofi fl. 1.60 pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de porc 48 cr.; carne de berbec 24 cr.; Sū de bovina proaspăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 43 fl.

Budapesta, 10 Aprilie n. Impregiu rările timpului în săptămâna trecută au fost foarte primăvăratice. După un timp schimbăcios în zilele dintăiu ale săptămânei se închise cerul și curând după aceea începură ploile pofite de toată lumea. Ele dela începutul lor până pela sfârșitul săptămânei și continuară cursul, și pe lângă toate, că au fost căldușe și foarte așteptate totuși pe urmă oamenii se esprimă, că acum ar fi bine să înceteze, pentru că dacă vor mai ține, nu se pot apuca de lucrurile de câmp, cari în cea mai mare parte nu sânt nici început, necum sfârșite. Acuma se vede din raporturile mai nouă, cumcă gerurile de mai înainte n'au făcut așa mare stricăciune bucatelor și tuturor sēmēntătorilor, cum se spunea în raporturile de mai înainte. Cumcă în acele raporturi au fost mai mult ficțiuni decât adevăr, și cumcă raporturile mai nouă conțin mai mult adevăr, o dovedește scăderea prețurilor la bursa, precum și în tergul articolelor din săptămâna trecută. În această privință notăm deci în special:

Grăul la 50—60 mil m. m. trece debia cu fl. 10.40—10.60; scăcara la 4000 m. m. cu fl. 9.25—9.50; orzul la 5000 m. m. cu fl. 6—7.20; ovășul cu fl. 7.10—7.30; cucuruzul la 7—8000 m. m. cu fl. 7.50—7.75; fâina nu trece nici în această săptămână mai bine. Asemenea terg slabu au avut pâstăioase și adică: fasolea cu fl. 8.50—9; mazerea cu fl. 11—12; linte cu fl. 11; sēmēnța de căneapă cu fl. 10; sēmēnța de in cu fl. 14; mălaiul cu fl. 13.50 (toate pe 100 chilo-gram); lămile trecură cu fl. 1.90—2.65 chilogram; spiritul en gros cu fl. 34, en detail cu fl. 36 pe 10 mii lire %.

Porcii s'au mai scumpit. În terg se aflară cu totul 59.100 capete, dintre cari din Ungaria de jos 2140; din România 870 și din Ardeal 170; unsoarea de porc, slănina și sūl trecură ca și mai înainte.

Peile de bou s'au vândut debia cu fl. 112—115; cele de vacă cu fl. 105—110; cele de vițel cu fl. 185—190, toate per 100 chilogram; peile de cal per chilogram cu fl. 10—12; celelalte soiuri n'au avut nici o trecere.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitățiuni: în 20 Aprilie și 20 Maiu imob. lui Ioanș Miclaș în Cacoș; în 19 Aprilie imob. lui Ioan A dami în Ungurei (trib. Sibiu); în 8 Maiu imob. lui Michail Schindler în Mediaș (judec. cerc.); în 28 Aprilie și 28 Maiu imob. lui Nicolae Ritivoiu și soși în Porcești; în 19 Aprilie imob. lui Ioan Maiu în Ungurei (trib. Sibiu); în 7 Maiu și 7 Aprilie imob. Salomie Incer în Cricău (judec. cerc. Aiud); în 19 Aprilie și 21 Maiu imob. lui Andreiu Mihalca și soși în Remetia; în 19 Aprilie și 21 Maiu imob. lui Ioan Banc și soși în Remetia; în 17 Aprilie și 20 Maiu imob. lui Adolf Goldner în Fejérszék; în 24 Aprilie și 25 Maiu imob. soșii lui Nuțu Tarcea în Szokolosalva; în 17 Aprilie și 20 Maiu imob. lui Onuș Petrean în Curtuiș (judec. cerc. Șomcuta-mare); în 7 Maiu și 7 Iunie imob. lui Alecsandru și Iuliana Kiș în Brasov; în 30 Aprilie imob. soșii lui Pavel Klein în Brasov (trib.); în 5 Maiu și 5 Iunie imob. lui George Demaj în Sântioana (judec. cerc. Sângior); în 22 Aprilie imob. lui Vasiliu Șerb în Poplaca (trib. Sibiu); în 7 Maiu și 7 Iunie imob. lui Candin Rus în Cricău (judec. cerc. Aiud); în 4 Maiu și 4 Iunie imob. lui Iacob Grabovitzky și soși în Sibiu; în 10 Maiu și 10 Iunie imob. lui Ioan Goța în Poplaca; în 8 Maiu și 8 Iunie imob. lui Ioan și Iria Roșu în Reșinari (trib. Sibiu); în 29 Aprilie și 29 Maiu imob. lui George Albrich Ia Moardeș (judec. cerc. Mediaș)